

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ НОВОЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ДЕФІНІЦІЙ

ЮЛІЯ ДАВИДОВА,
заступник директора Науково-методичного
центру професійно-технічної освіти у
Харківській області

”

“...постійне підвищення якості професійної освіти є необхідною умовою зростання підприємницької активності та доходів громадян, сталого розвитку територіальних громад і суспільства, забезпечення ринків праці та економіки України спеціалістами високої кваліфікації, формування на цій основі високоякісного людського капіталу, що сприятиме зростанню рівня добробуту Українського народу”

Закон України “Про професійну освіту”
(Документ 4574-ІХ. Набрання чинності 12.09.2025)

Перелік термінів, які вживаються в Законі:

- 1) автономія
- 2) академічна мобільність
- 3) військовий заклад професійної освіти
- 4) заклад професійної освіти
- 5) заклад професійної освіти із специфічними умовами навчання
- 6) засновник закладу професійної освіти
- 7) здобувачі професійної освіти – студенти та курсанти (слухачі)
- 8) курсанти (слухачі)
- 9) перепідготовка
- 10) підвищення кваліфікації
- 11) професійна освіта
- 12) професійна підготовка
- 15) стандарт професійної освіти
- 16) студент
- 17) якість професійної освіти

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 1. Основні терміни та їх визначення

11) професійна освіта – систематизована сукупність здобутих особою результатів навчання і компетентностей, визначених стандартом професійної освіти та відповідним професійним стандартом, що засвідчується документом про професійну освіту;

15) стандарт професійної освіти – документ, що визначає вимоги до обов'язкових компетентностей, результатів навчання та освітніх програм для здобуття освітнього рівня "спеціаліст";

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 1. Основні терміни та їх визначення

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 1. Основні терміни та їх визначення

9) перепідготовка – здобуття особою іншої професійної кваліфікації, ніж попередньо здобута;

10) підвищення кваліфікації – здобуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності;

12) професійна підготовка – здобуття особою професійної кваліфікації вперше;

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

СТАТТЯ 6.

Порядок та умови здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій

2. Кожна особа має право впродовж життя безоплатно здобувати професійну освіту за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, незалежно від наявності у неї здобутої фахової передвищої чи вищої освіти, з урахуванням раніше здобутих результатів навчання.

3. Особа має право впродовж життя безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією (іншими професійними кваліфікаціями), пройти перепідготовку, підвищити професійну кваліфікацію, але не раніше ніж через три роки після завершення безоплатного здобуття професійної освіти за раніше здобутою професійною кваліфікацією...

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

СТАТТЯ 9.

Правила прийому на навчання до закладів професійної освіти

1. Прийом на навчання до закладів професійної освіти здійснюється згідно з правилами прийому, що розробляються відповідно до законодавства і затверджуються керівником закладу професійної освіти.
2. Прийом на навчання до закладу професійної освіти здійснює приймальна комісія, персональний склад та положення про яку затверджує керівник закладу професійної освіти.

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

СТАТТЯ 11. Оцінювання результатів навчання та присудження, присвоєння кваліфікацій

2. Після успішного завершення навчання за освітньою програмою заклад професійної освіти видає особам, які здобули професійну освіту або пройшли професійну підготовку за кошти державного чи місцевого бюджету, ваучери на проходження процедури оцінювання результатів навчання у кваліфікаційному центрі, який така особа обирає самостійно.

РОЗДІЛ III. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

СТАТТЯ 13. Організація освітнього процесу

5. Положення про організацію освітнього процесу в державному, комунальному закладі професійної освіти розробляється на основі примірного положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, ухвалюється педагогічною радою та затверджується керівником закладу професійної освіти.

РОЗДІЛ III. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

СТАТТЯ 15. Освітні програми

3. Основою для розроблення освітньої програми підготовки спеціаліста за конкретною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) є стандарт професійної освіти та професійні стандарти (у разі їх відсутності – кваліфікаційні характеристики відповідних професій)

6. Освітня програма з підготовки спеціаліста погоджується педагогічною радою і наглядовою радою та затверджується керівником закладу професійної освіти.

РОЗДІЛ III. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

СТАТТЯ 15. Освітні програми

5. В освітній програмі підготовки спеціаліста за однією чи кількома професійними кваліфікаціями визначаються:

- форма (форми) здобуття професійної освіти;
- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження здобувачів професійної освіти;
- перелік та обсяг обов'язкових освітніх компонентів та освітніх компонентів для вільного вибору здобувачами професійної освіти;
- навчальний план;
- очікувані програмні результати навчання, критерії та форми їх оцінювання;
- програми освітніх компонентів;
- опис ресурсного забезпечення реалізації освітньої програми;
- корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (за потреби);
- інші складники, визначені суб'єктом освітньої діяльності.

РОЗДІЛ III. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

СТАТТЯ 15. Освітні програми

7. Освітні програми закладів професійної освіти можуть передбачати здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 25 липня 2024 р. № 851
Київ

Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти

Відповідно до частини третьої статті 44 Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Державний стандарт профільної середньої освіти, що додається.
2. Установити, що Державний стандарт профільної середньої освіти застосовується з 1 вересня 2027 р. для здобувачів освіти, які навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти.
3. Ця постанова набирає чинності з 1 вересня 2027 року.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Профільна освіта

Академічні ліцеї

Доступ до вищої освіти

Що таке академічний ліцей?

- **Академічний ліцей** - це заклад освіти, де учнівство завершує здобуття повної загальної середньої освіти, отримуючи загальну академічну підготовку та поглиблюючи свої компетентності з окремих освітніх галузей відповідно до своїх здібностей, інтересів і життєвих намірів з метою продовження навчання у закладах вищої освіти

Професійні коледжі

Доступ до професії

Що таке професійний коледж?

- **Професійний коледж** - це заклад освіти, де учнівство поєднує здобуття повної загальної середньої освіти з набуттям професії певної кваліфікації відповідно до своїх здібностей, інтересів і життєвих намірів

ОРІЄНТОВНІ ПРОФІЛІ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Енергетика/Електроенергетика

Індустрія краси

Промисловість/виробництво

Сфера гостинності

Сфера досліджень

Транспорт та логістика

Соціальна сфера/сфера послуг

Будівництво

Індустрія 4.0

Агросфера

РОЗДІЛ IV. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

СТАТТЯ 21. Навчальне навантаження здобувача професійної освіти в державному, комунальному закладі професійної освіти

1. Навчальне навантаження здобувача професійної освіти для виконання освітньої програми підготовки спеціаліста визначається в академічних годинах та кредитах ЄКТС.

2. Навчальне навантаження здобувачів професійної освіти не може перевищувати:

- 8 академічних годин протягом навчального дня;
- для здобувачів професійної освіти, які не досягли 18-річного віку, – 36 академічних годин протягом навчального тижня;
- для здобувачів професійної освіти, які досягли 18-річного віку, – 40 академічних годин протягом навчального тижня;
- 40 навчальних тижнів протягом навчального року.

РОЗДІЛ IV. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

СТАТТЯ 23. Педагогічні працівники закладів професійної освіти

1. Перелік посад педагогічних працівників закладів професійної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Педагогічні працівники державних, комунальних закладів професійної освіти приймаються на роботу відповідно до вимог цього Закону та законодавства про працю і працюють на підставі строкових трудових договорів (контрактів), що укладаються строком від одного до п'яти років.

РОЗДІЛ V. ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

СТАТТЯ 31. Організаційно- правовий статус закладу професійної освіти

5. У системі професійної освіти здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій забезпечують:

- професійний коледж;
- професійний коледж з посиленою військово-фізичною підготовкою;
- заклад професійної освіти із специфічними умовами навчання;
- військовий заклад професійної освіти;
- навчальний центр;
- навчальний центр при установах виконання покарань;
- навчальний центр соціальної реабілітації;
- інші суб'єкти освітньої діяльності.

РОЗДІЛ V. ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

СТАТТЯ 34.

Автономія закладів професійної освіти

1. Заклад професійної освіти має право:

- 1) розробляти, затверджувати та реалізовувати освітні програми;
- 2) самостійно визначати зміст і програми освітніх компонентів;
- 3) організовувати освітній процес;
...
- 4) розробляти та впроваджувати освітні програми неформальної освіти (у тому числі короткострокові) впродовж життя та видавати документи власного зразка (зокрема сертифікати) про здобуті результати навчання;

РОЗДІЛ V. ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

СТАТТЯ 41. Педагогічна рада

4. Педагогічна рада:

- *погоджує освітні програми, зміни до них та оцінює результати їх виконання;*
- *погоджує положення про організацію освітнього процесу в закладі професійної освіти;*
- *затверджує положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, що повинна включати систему та механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та здобувачів освіти за конкретні порушення академічної доброчесності;*

РОЗДІЛ VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

СТАТТЯ 53. Наукове, методичне, інформаційне забезпечення системи професійної освіти

2. Інформаційне забезпечення учасників освітнього процесу здійснюється шляхом надання доступу до електронних інформаційних ресурсів.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки забезпечує створення та функціонування спеціального інформаційного ресурсу в мережі Інтернет, на якому у вільному доступі в повному обсязі розміщуються безоплатні електронні версії навчальної літератури або електронні навчальні ресурси для здобуття професійної освіти, а також інші навчальні матеріали, повністю чи частково виготовлені за кошти державного бюджету.

РОЗДІЛ Х.

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

3. УСТАНОВИТИ, ЩО:

- 4) з дня набрання чинності цим Законом освітньо-кваліфікаційний рівень "кваліфікований робітник" прирівнюється до освітньої кваліфікації "спеціаліст", визначеної цим Законом;
- 7) з дня набрання чинності цим Законом усі учні закладів професійної освіти (професійних (професійно-технічних) закладів освіти) вважаються студентами таких закладів...
- 17) до затвердження у встановленому законодавством порядку професійного стандарту використовується кваліфікаційна характеристика відповідної професії;
- 20) заклади професійної освіти, які на день набрання чинності цим Законом мають чинні ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, продовжують провадження освітньої діяльності на рівні професійної освіти на підставі таких ліцензій